

9936 Jelentés a Szabad Demokraták Szövetsége 1997-1998. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről

TARTALOMJEGYZÉK

I. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A párt gazdálkodásáról szóló 1997-1998. évi beszámolók valódisága
2. Az 1997. és 1998. évi beszámolókat megalapozó könyvvezetés
3. A Párt bevételszerző, gazdálkodó tevékenysége
4. A Párt gazdálkodásának belső ellenőrzése
5. Az előző ellenőrzés megállapításaira tett intézkedések

II. Összefoglaló megállapítások, felhívás a törvényes állapot helyreállítására, javaslatok

1. Összefoglaló megállapítások
2. Felhívás a törvényes állapot helyreállítására
3. Javaslatok

Melléklet

A VIZSGÁLAT CÉLJA, MÓDSZERE, IDŐSZAKA, KÖRÜLMÉNYEI

A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló - többször módosított - 1989. évi XXXIII. tv. (továbbiakban: párttörvény) 10. § (1) bekezdése, valamint az Állami Számvevőszékről szóló 1989. évi XXXVIII. tv. 5. §-a alapján a pártok gazdálkodása törvényességének ellenőrzésére az Állami Számvevőszék (továbbiakban: ÁSZ) jogosult. E törvényi felhatalmazás alapján az ÁSZ 1999. évi ellenőrzési tervének megfelelően vizsgálta a Szabad Demokraták Szövetsége (továbbiakban: Párt) gazdálkodása törvényességét.

Az ellenőrzött szervezet neve: Szabad Demokraták Szövetsége

Címe: 1143 Gizella út 36.

Jogállása: önálló jogi személy (6. Pk. 60015/1989.)

Az ellenőrzött időszak: 1997. január 1. - 1998. december 31-ig pénzügyi beszámolóval lezárt gazdasági évek

Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy:

~ a Párt által készített és a Magyar Közlönyben közzétett éves beszámolók a törvényi előírásoknak megfelelnek-e, és a könyvvizsgálattal és a valósággal megegyező adatokat tartalmaznak-e;

~ a könyvvizsgálás és a gazdálkodás során betartották-e a vonatkozó jogszabályi előírásokat;

~ a Párt a működéséhez szabályszerűen igénybe vehető forrásokat használt-e fel, nem folytatott-e a párttörvény által tiltott gazdálkodó tevékenységet, illetve nem fogadott-e el tiltott adományt.

Az ellenőrzés módszere: törvényességi ellenőrzés, szűrőpróba szerinti kiválasztás alapján, a Magyar Közlöny 1997. évi 42. számában közzétett ÁSZ általános ellenőrzési program szerint.

A helyszíni ellenőrzés időpontja: 1999. augusztus 23. - szeptember 22.

A vizsgálati jelentés megállapításai a Párt Országos Központjában rendelkezésre bocsátott számviteli bizonylatok (íratok, dokumentumok) alapján lefolytatott ellenőrzés tapasztalatain alapulnak.

I. RÉSZLETES MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. A párt gazdálkodásáról szóló 1997-1998. évi beszámolók valódisága

1.1. A teljes vizsgálati időszakra érvényes megállapítások

A párttörvény 9. § (1) bekezdése alapján a pártok kötelesek minden év április 30-ig az előző évi gazdálkodásukról szóló beszámolót a Magyar Közlönyben - a törvény 1. sz. mellékletében meghatározott tartalommal - közzétenni. A Párt az **1997. évi beszámolóját 1998. április 30-án**, a Magyar Közlöny 36. számában, **az 1998. évi beszámolóját 1999. április 30-án** a Magyar Közlöny 37. számában jelentette meg (1., 2. sz. mellékletek).

A Párt december 31-i fordulónappal készít beszámolót, a végleges zárás időpontja a tárgyévet követő év március 15. A közzétett beszámolók az 5, 6, 8 és 9, valamint az 1 számlaosztály adatai alapján készülnek.

A Párt rendelkezik mindkét évre vonatkozó hatályos **számviteli politikával, számlarenddel.**

A közzétett beszámolók a Párt gazdálkodásának számviteli egységei - a Központi Iroda, a területi irodák és az ezekhez tartozó csoportok, valamint a fővárosi kerületi csoportok - gazdálkodásának összesített adatait tartalmazzák. A Párt gazdálkodása az Alapszabályban, illetőleg a küldöttértekezlet által elfogadott költségvetésben rögzített módon, decentralizáltan zajlik. A gazdasági események, **a gazdálkodás egészének számbavétele azonban centralizáltan**, a Központi Iroda szintjén **történik**. A Párt szervezetei önálló gazdálkodást folytatnak a mindenkor hatályos jogszabályi keretek között, nem önálló jogi személyiséggel. Bevételeikről és kiadásairól analitikus nyilvántartást vezetnek, amelyet havonta egyszer, az alapbizonylatokkal együtt átadnak a központi könyvelésnek. A főkönyvi könyvelés a Központi Irodán, az eredeti bizonylatok alapján, azok felülvizsgálata után történik. A könyvvezetés módja kettős könyvvitel, számítógépes program alkalmazásával.

A Párt éves beszámolóit a számviteli rendjében szabályozott módon készült számítási anyag alapján állította össze. A beszámolóokban szereplő adatok a rendelkezésre álló számviteli bizonylatokból és számítási anyagokból levezethetők.

A Párt a számvitelről szóló - többször módosított - 1991. évi XVIII. sz. törvényben (a továbbiakban: számviteli törvény) megfogalmazott alapelveket a könyvvezetés során és a beszámoló készítésénél 1998. évben betartotta.

Az **1997. évi** beszámoló összeállítása során **megsértették** a

- ~ teljesség és a
- ~ lényegesség

számviteli alapelvét, mivel a beszámoló kiadásokat részletező 3. sorában **nem tüntettek fel 1.000 E Ft**, a City-Ház Kft alapítására fordított **összeget**, amelyet a párt könyvelése tartalmaz.

1.2. Az 1997. és az 1998. évi beszámoló

1.2.1. Bevételek

A beszámoló **Tagdíjbevételek** sora 1997. évben 3.065 E Ft, 1998. évben 3.830 E Ft tagdíjbevételekről ad számot, a 91. Tagdíjak főkönyvi számla egyenlegével, valamint a tagdíjnyilvántartás adataival megegyezően.

A **központi költségvetésből származó támogatásból** származó bevétel 1997. évben 320.822 E Ft, 1998. évben 331.000 E Ft volt. Ehhez kapcsolódik **egyéb címen kapott támogatás megnevezéssel** 9.940 E Ft, amelyet a Párt az 1998. évi országgyűlési

képviselőválasztásra kapott a központi költségvetésből a választási eljárásról szóló 1997. évi C. tv. alapján. Ezen összeg felhasználásának ellenőrzéséről az ÁSZ a V-1010-82/1998-99. sz. jelentésében külön beszámolt.

Az **Egyéb hozzájárulások, adományok** soron közölt bevétel 1997. évben 4.972 E Ft, 1998. évben 5.833 E Ft volt. Az összegek forrása - a főkönyvi számlákon könyvelt összegekkel megegyezően - a következő:

E Ft-ban

1997. 1998.

Belföldi jogi személyektől 244 893
Külföldi jogi személyektől 1.902 431
Jogi személynek nem minősülő
belföldi gazdasági társaságtól 136 25
Belföldi magánszemélyektől 2.690 4.484

E g y ü t t : 4.972 5.833

A külföldi jogi személyektől származó 100 E Ft feletti értéket meghaladó hozzájárulásokat a beszámolóokban - a párttörvény 9. § (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően - az adományozó megnevezésével külön feltüntették.

Az **Egyéb bevételek** soron szerepeltetett összeg 1997. évben 19.884 E Ft, 1998-ban 562.637 E Ft volt. Az összegeket a beszámoló mellékletét képező számítási anyagban a főkönyvi könyvelés adatainak megfelelő bontásban részletezve is bemutatták:

E Ft-ban

1997. 1998.

Vállalkozói tevékenység bevétele 3.112 769
Propaganda tevékenység bevétele 503 53
Költségtérítések bevételei 2.606 335
Értékesített eszközök bevétele 1.437 725
Különféle egyéb bevételek 485 1.473
Kamatbevételek 7.258 2.114
Deviza és valutakészletek árfolyam nyer. 31 3.967
Egyéb pénzügyi műveletek bevétele 1.000 553.043
Szokásos mértéket meghaladó káresemény
bevételei 3.443 -
Egyéb rendkívüli bevétel 9 158

Egyéb bevételek összesen: 19.884 562.637

Az egyéb pénzügyi műveletek bevételei főkönyvi számlán 1997. évben könyvelt **1.000 E Ft**, valamint az **1998. évben** könyvelt **553.043 E Ft** összegek mindkét évben a Párt Mérleg utcai ingatlanának apportálásával létrehozott City-Ház Kft 100%-os üzletrészesének eladása kapcsán keletkezett bevételek voltak. E bevételek a Párt, a saját tulajdonában lévő Kft-je, a Párt 1998. évi választási kampányát bonyolító Kft, valamint a vevő között fennállt követelések és kötelezettségek jegyzőkönyv szerinti rendezéséből adódtak.

A Párt 1997. november 24-én megalapította a City-Ház Vagyonkezelő és Ingatlanhasznosító Kft-t 1.000 E Ft törzstőkével. A jegyzett tőkét a 1051 Mérleg utca 6. sz. alatti ingatlan apportálása útján 500.000 E Ft-ra emelte 1997. november 25-én. 1997. december 10-én kelt szerződéssel a Kft-ben meglévő 100%-os üzletrészt a Párt eladta a Városcsopont Ingatlanfejlesztő és Hasznosító Kft-nek. (E társaság neve a Fővárosi Bíróság által elrendelt kötelező névváltozás után Mérlegház Ingatlanfejlesztő és Hasznosító Kft lett.) A vételár összegében és kiegyenlítésének ütemezésében a felek 1997. december 10-én úgy állapodtak meg, hogy a vevő a vételárból 1.000 E Ft-ot 1997. december 31-ig, a hátralévő összeget részletekben 1999. december 31-ig, illetőleg a City-Ház Kft részvénytársasággá alakítása utáni részvényeladások függvényében fizet meg.

Az üzletrész adás-vétele során a vevő biztosította a Párt bérlői státuszának megőrzését. 1997. december 1-jétől a Párt az ingatlant bérlőként használta a City-Ház Kft-vel kötött szerződés alapján.

1.2.2. Kiadások

A Párt a beszámoló **összes kiadások a gazdasági évben** sorában az értékcsökkenési leírás összegével csökkentett tényleges kiadásait tette közzé. Számlarendjében rögzítettek szerint kiadásait elsődlegesen az 1, 5, és 8. számlaosztályban könyveli, a beszámoló kategóriái szerinti összegzést analitikusan hajtja végre.

Az 1997. évi beszámoló 3. sorában nem tüntettek fel 1000 E Ft-ot, a City-Ház Kft. alapítására fordított összeget. Önrevízió végrehajtása során a beszámolót korrigálták, azonban a számviteli törvény 72. § (6) bekezdésére hivatkozással a módosított beszámolót nem tették közzé. A hibát ugyanis a számviteli törvény 18. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően “nem tartották jelentősebb összegűnek” tekintve, hogy nem érte el a mérleg-főösszeg 1%-át.

Ez a probléma ismételten rávilágít a **párttörvény 1. sz. melléklete szerinti beszámoló tartalma és a számviteli törvény tételes szabályai között fennálló ellentmondások egyikére**. Ugyanis a pártok gazdálkodását bemutatni hivatott beszámolási forma kialakításánál elsődlegesen a nyilvánosság tájékoztatása volt a szempont, és a pártok gazdasági társaságok alapítására vonatkozó intézkedéseit ilyen **lényeges szempontnak** ítélték maguk a pártok is, **ezért rendszeresítették külön sort erre a célra** a beszámoló kiadásai között.

A két törvény közötti ellentmondás feloldása, az **egyértelmű szabályozás azt kívánna, hogy a pártokra nézve is érvényesüljenek a társadalmi szervezetek éves beszámoló készítésével kapcsolatos számviteli szabályok.** Az erre vonatkozó konkrét lépéseket az ÁSZ már 1995. év óta szorgalmazza. Eredmény hiányában ez év tavaszán az ÁSZ a Kormánynak is javasolta a törvényi ellentmondás feloldását.

A beszámoló kiadási főösszege - a Kft alapítására fordított 1000 E Ft kivételével - a könyvelés adatainak megfelel.

Az analitikus kimutatásban **rögzített és elhatárolt a működési, valamint a politikai tevékenység kiadásainak tartalma.** Politikai tevékenység költségeiként minden évben az eseti megbízások díjait, a rendezvények, értekezletek, az üzleti vendéglátás és a sajtó és propaganda költségeket számolták el. Minden más költségnemet a működési kiadások közé soroltak. Az országgyűlési képviselő-, valamint a helyhatósági képviseléválasztással összefüggésben felmerült költségeket az 1998. évi beszámolóban külön soron elkülönítve mutatták be.

A Párt közzétett kiadásai 1997. évben 391.824 E Ft-ot, 1998. évben 911.371 E Ft-ot tettek ki a következő megoszlásban:

E Ft-ban
1997. 1998.

-
- támogatás egyéb szervezeteknek 7.530 18.006
 - működési kiadások 275.577 368.933
 - eszközbeszerzések 28.270 5.608
 - politikai tevékenység kiadásai 75.948 56.077
 - országgyűlési képviseléválasztás kiadásai - 367.718
 - helyhatósági választások kiadásai - 81.569
 - egyéb kiadások 4.499 13.460

Összes kiadás: 391.824 911.371

Az 1998. évi beszámolóban közölt, az országgyűlési képviseléválasztásra fordított pénzeszközök felhasználását az ÁSZ - a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 92. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján ellenőrizte. Az ellenőrzés eredményéről a V-1010-82/1998-99. sz. ÁSZ jelentés számolt be. A Párt éves gazdálkodásáról közzétett beszámolóban és a Magyar Közlöny 1998. évi 68. számában közzétett adatok - a főkönyvi könyvelés, valamint a bizonylatok adatai alapján - megegyeznek.

2. Az 1997. és 1998. évi beszámolókat megalapozó könyvvizetés

2.1. A könyvvizetés szabályozottsága, gyakorlata

A Párt mindkét évre vonatkozóan szabályozta számviteli rendjét, **számviteli politikáját** a számviteli törvény 14. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően alakította ki. Rendelkezik Leltárkészítési és leltározási, valamint Pénzkezelési szabályzattal, rögzítette eszközei és forrásai értékelési módját. Szabályozta a Központ és a területi egységek könyvvizetésének módját, a könyvvizetési zárlat időpontját, a főkönyvi számlák tartalmát, a számlatükör felépítését, az analitikus nyilvántartások vezetését és a főkönyvi nyilvántartásokkal való egyeztetését, a bizonylatok előállítási helyét, útját és tárolását. Meghatározta az éves beszámolók készítésének rendjét, tartalmát, az egyes tételek értékelési szabályait.

Nem rögzítette számviteli politikájában - a számviteli törvény 14. § (4) bekezdésében előírtak szerint - hogy mit tekint a számviteli elszámolás szempontjából lényegesnek, az ellenőrzés, önellenőrzés során jelentősebb összegű hibának.

A könyvvizetéssel kapcsolatban kialakított gazdálkodási rend szerint a **területi irodák** és a hozzájuk tartozó **csoportok**, valamint a **fővárosi kerületek** bevételeikről és kiadásairól **pénzforgalmi nyilvántartást** vezetnek. A feldolgozott és ellenőrzött bizonylataik eredeti példányaikat a tárgyhónapot követő hó 10. napjáig megküldik a Központ Pénzügyi titkárságára, ahol megfelelő színvonalú számítógépes program alapján elvégzik az adatok rögzítését a főkönyvi könyvelésben, a kettős könyvvizetés szabályai szerint. A könyvelés adatainak egyértelmű azonosításához **rendelkezésre áll a számviteli törvény 85. § (3) b.) pontjában előírt kódjegyzék**. Az ellenőrzésre kiválasztott dokumentumok tanúsága szerint a beérkezett könyvelési adatok a főkönyvi könyvelésbe hiánytalanul beépültek.

A Párt könyvvizetési rendszerének kialakítása, a **könyvvizetés gyakorlata** a vizsgált időszakban **megbízható és áttekinthető tájékoztatást nyújtott** a Párt egészének gazdálkodásáról, vagyonának alakulásáról, pénzügyi helyzetéről.

2.2. Az analitikus nyilvántartások és a bizonylati elv érvényesülése

2.2.1. Analitikus nyilvántartások

A Párt a főkönyvi számlák mellett - azokhoz kapcsolódóan - az alább felsorolt számlákról vezet analitikus nyilvántartást:

- ˘ befektetett eszközök,
- ˘ követelések,
- ˘ adott előlegek,
- ˘ egyéb követelések,
- ˘ aktív pénzügyi elszámolások,
- ˘ értékpapírok,
- ˘ hosszú lejáratú kötelezettségek,
- ˘ rövid lejáratú kötelezettségek.

A számviteli rend a vevők, adósok, szállítók, alkalmazotti tartozások havonta történő egyeztetését írja elő.

Az analitikus nyilvántartások vezetése és egyeztetése - a vizsgált időszakban - megfelelt a jogszabályi és belső előírásoknak. Az analitikus nyilvántartások tartalma, összege a főkönyvi számlákkal minden vizsgált esetben megegyezett.

2.2.1.1. Eszköznyilvántartás

Az eszköznyilvántartáson belül egyedi nyilvántartó kartont vezettek a tárgyi eszközök között felsorolt ingatlanokról, számítástechnikai eszközökről, hírközlő berendezésekről és a gépjárművekről. Az egyedi nyilvántartó kartonok vezetése megfelelt az előírásoknak, azok a szükséges adatokat tartalmazták.

Fentiekén kívül az irodai berendezési, felszerelési tárgyakra tételes szobaleltárt készítettek a központban, a kerületi csoportokban és a területi irodákban egyaránt.

A befektetett pénzügyi eszközök közül részletes analitikát vezettek a Párt értékpapír vagyónáról.

A Párt vagyonyilvántartását 1996. december 31-i fordulónappal teljes körűen helyesbítették 1989. évig visszamenőleg. A nyilvántartás a könyvelési bizonylatokkal teljes mértékben alátámasztott. A főkönyvi könyvelés, az analitikus nyilvántartások és a bizonylatok közötti egyeztetés logikailag zárt rendszerrel biztosított.

2.2.1.2. A készpénzforgalom nyilvántartása

A Pártnál a készpénzforgalom nyilvántartására időszaki pénztárjelentést rendszeresítettek. A pénztári be- és kifizetéseket a Párt központjában és a megyei szervezeteknél a Párt által végzett ellenőrzések megállapítása szerint a pénzmozgással egyidőben rögzítették. A pénztárjelentések valamennyi készpénzes pénzmozgást tartalmazták.

2.2.1.3. Elszámolásra kiadott előlegek

A pénztár elszámolásra pénzüsszegeket és elszámolási utalványt a vizsgált időszakban szabályosan utalványozott kiadási pénztárbizonylatokra adott ki. A Házipénztár Kezelési Szabályzat

szerint a felvett összegekről a felvételtől számított legkésőbb ötödik napon, az ellátmány jellegű elszámolási összegekkel pedig a tárgyhoz utolsó napjáig el kell számolni. **Az elszámolásra kiadott összegekről a pénztár személyenként külön nyilvántartást vezetett**, amelyből kitűnik a kiadás tételszáma, a pénzfelvétel időpontja, az elszámolásra felvett összeg, az elszámolás határideje, a tényleges elszámolás ideje, valamint a bevételezés tételszáma. **Hiányzik a felvétel jogcímének a feltüntetése.**

A felvett összegekkel minden esetben elszámoltak, de az elszámolási határidőket nem mindig tartották be.

A munkabér előlegekről az elszámolási előlegekhez hasonlóan külön analitikus nyilvántartást vezettek.

2.2.1.4. Szigorú számadás alá vont bizonylatok

A szigorú számadás alá vont nyomtatványok beszerzését, nyilvántartását a Párt központjában a Pénzügyi Titkárság végzi. Szigorú számadású nyomtatványként kezelik a következő bizonylatokat:

- ˘ pénztárbevételei bizonylat,
- ˘ pénztárkiadási bizonylat,
- ˘ ebédjegyek,
- ˘ készpénzcsekkek,
- ˘ elszámolási utalványtömbök,
- ˘ készpénzfizetési számlák.

A területi irodáknak és a kerületeknek a központ adja ki a szigorú számadásúként kezelt bizonylatokat. A kerületek és a területi irodák pénztárkönyveit, illetve naplófőkönyveit a központi iroda hitelesíti. A szigorú számadású bizonylatok nyilvántartását az előírásoknak megfelelően folyamatosan vezették.

2.2.1.5. Szállítók és vevők

A Párt mindkét vizsgált évben vezetett részletes szállítói és vevői analitikus nyilvántartást. Az analitika tételesen tartalmazza a szállítóra és a vevőre vonatkozó összes adatokat (számlaszám, dátum, szállító, illetve vevő megnevezése, számla összege, számla tárgya, az összeg kiegyenlítésének dátuma stb).

A vevőket és a szállítókat havonta egyeztették a főkönyvi könyveléssel. Mindkét év végén december 31-i fordulónappal a pénzügyi beszámoló mellékleteként kimutatás készült a szállítói tartozásokról, illetve

követelésekről. A nyitott tételeket a főkönyvi könyveléssel egyeztették, és biztosították azok egyezőségét.

2.2.1.6. A Párt és a saját Kft-je pénzügyi kapcsolatainak nyilvántartása

A Párt a vizsgált időszakban két, a párttörvény 6. § (3) bekezdésében engedélyezett egyszemélyes gazdasági társaság - az 1994. évben cégjegyzékbe bejegyzett **Liberior Kft** és az 1997-ben alapított **City-Ház Kft** - tulajdonosa volt. A City-Ház Kft még alapításának évében a Városcsopont, azaz Mérlegház Kft tulajdonába került a vizsgálati jelentés 1.2.1. pontjában részletezett módon.

A Párt és a **Liberior Kft** közötti pénzmozgások számviteli elszámolása az erre a célra rendszeresített számlán történt, az 1993. évben létrejött megállapodásban foglaltak alapján. A Kft által végzett munkákat, nyújtott szolgáltatásokat a teljesítést követően számla alapján, illetőleg kölcsönös egyeztetés után, év végén egyenlítették ki.

A Liberior Kft elszámolási számlájának év végi záró adatai, valamint az azok alapját képező elszámolások szerint - a Párt által a korábbi években átvállalt hiteltartozással összefüggésben - a Kft 1997. év végén fennálló tartozása 50.458 E Ft, 1998. év végén 73.539 E Ft volt.

A Kft elszámolási számláján szereplő tételeket mindkét vizsgált évben bizonylattal támasztották alá. A "szerződés szerint" szöveggel, illetőleg az összesített adatokat tartalmazó vegyes bizonylatok alapján könyvelt tételek alapbizonylatai a számviteli törvény 85. § (1) g.) pontjának megfelelnek.

2.2.2. A bizonylati elv és a bizonylati fegyelem érvényesülése

A vizsgált időszakban a Párt egészének gazdálkodási rendjét a számviteli törvény és a párttörvény előírásainak megfelelően, szabályzatokban határozták meg. Ezekben **szabályozott** a bizonylatok köre, előállítási és tárolási helye, a bizonylatok útja, a központ és a szervezeti egységek pénzügyi, számviteli feladatai. A gazdasági eseményekről a Párt által kiállított bizonylatok megfeleltek a számviteli törvény bizonylati fegyelemre vonatkozó előírásainak.

2.2.2.1. Kötelezettségvállalás, utalványozás

A pénzeszközök és anyagi eszközök feletti rendelkezésre, utalványozásra jogosultak körét a **Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti**. A pénztári utalványozási jog megadását, megvonását vagy megszüntetését a pártigazgató írásban rögzíti az időpont és a keretösszeg feltüntetésével. A központi bankszámlák feletti rendelkezési joga a Párt elnökének és az erre a célra szolgáló banki aláírásbejelentő kártonon feltüntetett dolgozóknak van. A területi szervek bankszámlái feletti azok ügyvezetői rendelkeznek.

A vizsgált időszakban a Párt központjában és területi szervezeteinél az utalványozással, kötelezettségvállalással összefüggő belső **előírásokat betartották**.

2.2.2.2. Bizonylatolás

A Párt könyvviteli nyilvántartásai alapvetően a számviteli törvény 83-95. §-ai előírásainak megfelelően kiállított bizonylatok alapján bejegyzett adatokat tartalmaznak. Az ellenőrzött dokumentumok közül **4 szolgáltató esetében** azonban a kiállított számla nem felel meg a számviteli törvény 85. § (1) bek. e.) pontjának, mivel azokról az igénybe vett szolgáltatás (“kutatás”, “kulturális szolgáltatás”) tényleges tartalma, mennyisége nem állapítható meg. A kiadási pénztárbizonylathoz nem csatolt szerződés tartalmazza a tényleges gazdasági esemény leírását, azonban sem a pénztárbizonylaton, sem a számlán nincs utalás arra, hogy a kifizetés írásbeli szerződés alapján történt.

A Párt és a Kft közötti pénzmozgások, főleg az év végi elszámolások egy részét ún. **vegyes bizonylatok** alapján rögzítik könyvviteli elszámolásaikban. Ezen - összesített - bizonylatok alapjául szolgáló bizonylatok köre, a vonatkozó időszak megjelölése az erről készült feljegyzések alapján ellenőrizhető volt.

2.3. Személyi jellegű kifizetések

2.3.1. Külföldi kiküldetések

A hivatalos külföldi kiküldetések teljesítésével kapcsolatos költségek elszámolását a Párt Szervezeti és Működési Szabályzatának mellékletében 1995. január 1-jétől külön szabályozta. A szabályozást 1996. január 1-jével a **168/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet** előírásainak figyelembe vételével módosították.

A szabályozás teljes körű és megfelelő, amelyben meghatározták a külföldi kiküldetéshez kapcsolódó elismert költségeket és azokat a nyomtatványokat, melyek alkalmazásával az elszámolás zártkörűvé válik. A nyomtatványok:

- ~ engedély külföldi utazáshoz,
- ~ devizaigénylési lap,
- ~ külföldi kiküldetési utasítás és költségelszámolási lap,
- ~ valuta-, csekkvételi lap.

Országonként valutanemben meghatározták a napidíj nagyságát, minden kiutazásra egységesen (differenciálás nélkül).

A külföldi kiküldetések elszámoltatási gyakorlata követi a kormányrendelet előírásait; az elszámolás alapjául szolgáló

bizonylatokat, dokumentumokat a vizsgált időszakban szabályszerűen töltötték ki.

A valutaelszámolás könyvelési módja a számviteli törvény 83. § (2) bek. a.) pontjában foglaltaknak eleget tesz, a kialakított elszámolási rendszer gyakorlata zártkörű, a főkönyvi számlarendben könyveltekkel egyező volt.

2.3.2. Gépjármű üzemeltetés

A Párt feladatai ellátása érdekében a tömegközlekedési eszközökön kívül a tulajdonában álló gépkocsik és a magántulajdonú gépkocsik hivatali célú használatát engedi meg.

A Párt a tulajdonában álló gépkocsikat vezető személyekkel, valamint a saját tulajdonukban álló személygépkocsit pártcélokra használó személyekkel külön-külön az adóévre szóló megállapodást kötött. A megállapodások értelmében a gépkocsik üzemanyag-költség elszámolása a 60/1992. (IV. 1.) Korm. rendelet alapján, a magántulajdonban lévő gépkocsik használata esetében az APEH által közölt üzemanyag ár, a Párt tulajdonában álló gépkocsik esetében üzemanyag számla figyelembe vételével történik. A megállapodás előírja, hogy a Párt tulajdonában álló gépkocsit vezető személyeknek a futásteljesítménnyel és a felhasznált üzemanyag mennyiségével havonta el kell számolni.

A folytatott gyakorlat nem felelt meg maradéktalanul a 60/1992. (VI. 1.) Korm. rendelet és a személyi jövedelemadó törvény előírásainak, mivel az általuk vezetett - igen változatos tartalmú - útnyilvántartások nem feleltek meg a személyi jövedelemadóról szóló törvényben előírtaknak.

A törvény 71. §-a előírja, hogy legalább évente, vagy ha az üzemeltetés évközben megszűnik, a megszűnéskor vizsgálni kell, hogy a cégautók futásteljesítmény alapján elszámolt üzemanyag felhasználása a gépkocsinorma figyelembe vételével számított értéket nem lépte-e túl, keletkezett-e adóköteles jövedelem. **Ezt a számítást a Párt a vizsgált két évre pótlólag - az ellenőrzés ideje alatt - elkészítette. A számítás alapján normán felüli fogyasztás nem állapítható meg, adókötelezettség nem keletkezett.**

2.4. Az adózásra, illetőleg járulék fizetésre vonatkozó jogszabályok betartása

A Párt a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvényben, illetve az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvényben előírtaknak eleget tett.

Mindkét évben - a kötelező nyilvántartások vezetése és az előírt adatszolgáltatás mellett - a kifizetett munkabérekéből és bérjellegű jövedelmekből az **adóelőlegeket és járulékot levonták, továbbá teljesítették adóbevallási és befizetési kötelezettségüket.**

A napidíjként felvett valuták személyi jövedelem adózásával kapcsolatos törvényi előírásokat betartották, az adóelőlegeket levonták, bevallották és befizették.

A Párt - mint munkáltató - 1997. és 1998. évben **eleget tett társadalombiztosítási kötelezettségeinek**, a nyilvántartási és adatszolgáltatási követelményeknek.

3. A Párt bevételszerző, gazdálkodó tevékenysége

A Párt az ÁSZ helyszíni tapasztalatai és a Párt erre vonatkozóan adott Nyilatkozata szerint részvényt nem vásárolt, gazdasági társaságban - saját egyszemélyes Kft-in túl - részesedést nem szerzett, szabad pénzeszközeit tiltott módon nem kamatoztatta, tiltott pénzforrásokat nem fogadott el.

A Párt a vizsgált időszakban **a párttvény 6. § (1) bekezdésében engedélyezett bevételszerző tevékenységet folytatott**, azaz a tulajdonában álló ingókat- és ingatlanokat hasznosította.

A Párt alaptevékenységével összefüggő bevételei - könyvvitelében rögzítettek szerint - a következők voltak:

- ˇ tagdíjak,
- ˇ költségvetési támogatás,
- ˇ adományok, támogatások,
- ˇ káresemények miatti kártérítések,
- ˇ banki kamatok,
- ˇ egyéb bevételek.

Az ÁSZ 1999. évben, a Magyar Demokrata Fórum gazdálkodásának ellenőrzése kapcsán feltárta, hogy a **XI. kerületi Önkormányzat** Vagyongazdálkodási és Privatizációs Bizottsága 196/VPB/1994. sz. határozatában úgy döntött, hogy minden, a Parlamentben képvisellel rendelkező párt részére "0" Ft bérleti díj felszámításával biztosít irodahelyiséget. A pártokkal a konkrét szerződéseket az Önkormányzat Vagyonkezelő Szervezete kötötte meg.

A Párt és az Önkormányzat által aláírt szerződés szerint az SZDSZ a Budapest XI., Ecsed u. 13. sz. alatti 285 m² nagyságú ingatlant 1995. évtől ingyenesen használja annak ellenére, hogy az ÁSZ 1999. év tavaszán felkérte a pártok részére történő tiltott ingyenes bérbeadás megszüntetésére az önkormányzatokat. Az ingyenes ingatlanhasználat **a párttvény 4. § (2) bekezdésébe ütközik**, mivel párt részére költségvetési szerv vagyoni hozzájárulást nem adhat, illetőleg a párt nem fogadhat el. **A nem pénzben nyújtott vagyoni hozzájárulás tiltott bevételnek** minősül, amelynek nagyságrendje megállapítása iránt - mivel az ügyben több párt is érintett - **az ÁSZ külön eljárás során intézkedik, illetőleg állapítja meg.**

4. A Párt gazdálkodásának belső ellenőrzése

A Pártnál - alapszabálya szerint - választott **Számvizsgáló Bizottság működik**, amely 3 tagból áll. Feladatkörét a következőkben határozták meg:

- ~ az éves költségvetés végrehajtásának felülvizsgálata,
- ~ a pénzügyi gazdálkodás szabályszerűségének ellenőrzése,
- ~ az ésszerű költségvetés lehetőségeinek megállapítása,
- ~ a Párt szervezeti egységei gazdálkodásának, működésének ellenőrzése.

A Számvizsgáló Bizottság 1997-1998. év folyamán az alapszabályban foglaltak szerint tevékenykedett. Elvégezte a Párt gazdálkodásának ellenőrzését, véleményezte a költségvetést, illetve annak végrehajtását. Vizsgálati tapasztalatait évente két alkalommal írásban összegezte. **Az 1998. évi országgyűlési választások után a Számvizsgáló Bizottság kilépések miatt működőképtelenné vált, azóta ellenőrzést nem végzett.**

A párt 1996. január 1-jétől a pártigazgató közvetlen hatáskörébe vontan **független belső ellenőrt alkalmazott**, aki munkaterv és vizsgálati program alapján ellenőrizte a gazdálkodási és elszámolási tevékenységet. Ellenőrzéseiről minden esetben vizsgálati jelentést vagy feljegyzést készített. A belső ellenőr munkaviszonyát az 1998. éves országgyűlési választások után megszüntették. Azóta a Párt független belső ellenőrt nem foglalkoztat.

5. Az előző ellenőrzés megállapításaira tett intézkedések

Az 1995-1996. évek gazdálkodását érintő előző ellenőrzés kötelezte a Pártot, hogy az ellenőrzési megállapítások figyelembe vételével helyesbítsék a vonatkozó főkönyvi számlákat, készítsék el és ismételten hozzák nyilvánosságra a Párt 1996. évi módosított beszámolóját, valamint korszerűsítsék a tényleges vagy jogszabályok által szabályozottan folytatott gyakorlatnak nem megfelelő szabályzataikat.

A felhívásnak a Párt eleget tett, az 1996. évi módosított beszámoló a Magyar Közlöny 1999. évi 31. számában megjelent, továbbá 1999. április 11-től módosították alapszabályukat, 1997. és 1998. évekre új számviteli politikát készítettek. A módosított Alapszabálynak megfelelően új Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint új Gazdálkodási Szabályzat kidolgozása a jelenlegi ellenőrzés idején folyamatban volt.

II. Összefoglaló megállapítások, felhívás a törvényes

állapot helyreállítására, javaslatok

1. Összefoglaló megállapítások

A Párt által készített és a Magyar Közlönyben közzétett éves beszámolók alapvetően megfelelnek a törvényi előírásoknak, a könyvvezetéssel és a valósággal megegyező adatokat tartalmaznak. Az **1997. évi beszámoló kiadásai között nem szerepel 1.000 E Ft** gazdasági társaság alapítására fordított összeg. Emiatt a beszámoló vonatkozásában 1997. évben sérült a teljesség és a lényegesség számviteli alapelve.

A Párt könyvvezetési gyakorlata megfelel a számviteli törvény 77. §-ában foglalt követelményeknek, könyvviteli nyilvántartása az eszközeiben és forrásaiban bekövetkezett változásokat a valóságnak megfelelően, folyamatosan, áttekinthetően mutatja. Számviteli politikája további kiegészítést igényel. Így pl. szükséges annak rögzítése, hogy az ellenőrzés, önellenőrzés során milyen nagyságrendű hibát minősít lényegesnek a párttörvény 1. sz. melléklete szerinti beszámoló összeállítása során.

A **gazdálkodás** során a Párt betartotta a gazdálkodással összefüggő egyéb jogszabályi előírásokat. Számviteli bizonylatai alapján megállapíthatóan a működéséhez **szabályszerűen igénybevehető forrásokat használt fel, nem folytatott a párttörvény által tiltott tevékenységet.** A Budapest Főváros XI. kerületi Önkormányzattól ingyenesen bérelt irodahelyiség meg nem fizetett bérleti díja azonban **tiltott bevételnek minősül**, amely mértékének **számszerűsítése az ÁSZ által külön folytatott eljárás során történik meg** hasonlóan mint más pártok esetében.

2. Felhívás a törvényes állapot helyreállítására

A vizsgálat megállapításai alapján az Állami Számvevőszék **felhívja a Párt elnökét**, hogy:

- 1, Pontosítsa számviteli politikáját az ellenőrzés, az önellenőrzés során lényegesnek minősülő hiba nagyságrendjének meghatározásával.
- 2, Gondoskodjon arról, hogy az elszámolásra kiadott előlegek nyilvántartása minden esetben tartalmazza a felvétel jogcímének megjelölését.

3, A cégautók használatával kapcsolatban rendszeresítsen az Szja törvény 5. sz. melléklete II/7. pontja szerinti előírásnak megfelelő útnyilvántartást.

4, Haladéktalanul szüntesse meg a XI. kerületi Önkormányzatnál az ingyenes bérleti jogviszonyt. Vizsgálja meg, hogy a Párt által használt valamennyi bérelt helyiség bérleti jogviszonya mennyiben felel meg a párttörvény előírásainak, és a feltárt törvénytörő gyakorlatot szüntesse meg.

3. Javaslatok

1. Az Állami Számvevőszék javasolja a **Kormánynak**, hogy kezdeményezze a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló - többször módosított - 1989. évi XXXIII. törvény, valamint a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény - a pártok nyilvántartási és beszámolási rendszerét érintő - ellentmondásait feloldó szabályozás kialakítását.

2. Az Állmi Számvevőszék felszólítja **Budapest Főváros XI. kerületi Önkormányzatát**, hogy a - pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. tv. 4. § (2) bekezdésébe ütköző - pártok részére nyújtott tiltott vagyoni hozzájárulás eddig alkalmazott gyakorlatát szüntesse be, állapítsa meg a törvénytörő testületi határozat semmisségét és a törvényes állapot helyreállítására tegye meg a szükséges intézkedéseket

Melléklet

A jelentés mellékletei nyomtatott formában olvashatóak.